

Deelwoorde

Graad 4: Afrikaans

Wat is 'n deelwoord?

'n **Deelwoord** is 'n nuwe woord wat van 'n werkwoord afgelei of gevorm is.

slaap

Die hond **slaap**.

slapende

Dit is 'n **slapende** hond.

Wat is 'n deelwoord?

Die woordsoort verander as jy dit 'n deelwoord maak. Die **werkwoord** verander dan meestal in 'n **beskrywende woord** of **byvoeglike naamwoord**.

Die hond **slaap**.

slaap

werkwoord

Dit is 'n **slapende** hond.

slapende

byvoeglike
naamwoord

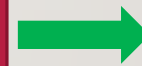
Wat is 'n deelwoord?

Die woordsoort verander as jy dit 'n deelwoord maak. Die **werkwoord** verander dan meestal in 'n **beskrywende woord** of **byvoeglike naamwoord**.

Die baba **huil**.

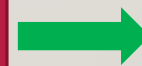
huil

werkwoord

Die **huilende** baba is moeg.

huilende

byvoeglike
naamwoord

Deelwoord

Deelwoorde bestaan hoofsaaklik uit twee groepe:

**TEENWOORDIGE
DEELWOORD**

kokende

**VERLEDE
DEELWOORD**

gekookte

**SWAK VERLEDE
DEELWOORD**

gebreekte

**STERK VERLEDE
DEELWOORD**

gebroke

Teenwoordige deelwoord

Die teenwoordige deelwoord word gebruik wanneer iets besig is om te gebeur.

Die prinses **lag**.
Die **laggende** prinses soen die lelike padder.

werkwoord

byvoeglike naamwoord

Die mense **dans**.
Die **dansende** mense luister na die lekker musiek.

werkwoord

byvoeglike naamwoord

Teenwoordige deelwoord

Die teenwoordige deelwoord word gebruik wanneer iets besig is om te gebeur.

Die honde **blaf**.
Die **blaffende** honde maak my mal.

→ werkwoord

→ byvoeglike naamwoord

Die water **kook**.
Hy brand hom met **kokende** water.

→ werkwoord

→ byvoeglike naamwoord

Teenwoordige deelwoord

Wanneer die aksie nog besig is om te gebeur, word –de, -ende of –end aan die einde van die woord gevoeg.

Byvoorbeeld:

staan staande

sing singende

daag uit uitdagend

Verlede deelwoord

Die verlede deelwoord word gebruik wanneer iets klaar gebeur het. Wanneer die aksie reeds gebeur het, word ge- of be- vooraan die woord gevoeg. Ons voeg –de of –te aan die einde by.

Ouma **bak** 'n brood.

Oupa eet graag **gebakte** brood.

Pappa **kap** die hout.

Mamma soek **gekapte** hout vir die kaggel.

Swak verlede deelwoord

Swak verlede deelwoorde kry meestal 'n ge- vooraan en die klinkers in die woord bly dieselfde.

Sy **skeur** haar broek.

Haar **geskeurde** broek moet reggemaak word.

→ swak verlede deelwoord (klinkers bly dieselfde)

Die vrou **kleur** haar hare.

Sy het **gekleurde** hare.

→ swak verlede deelwoord (klinkers bly dieselfde)

Sterk verlede deelwoord

Soms is dit nodig om die **klinker te verander** wanneer ons sterk verlede deelwoorde gebruik

Die kind word **bederf**.

Hy is 'n **bedorwe** brokkie.

Haar hart is **gebreek**.

Sy het 'n **gebroke** hart.

Ons **kies** 'n nuwe klaskaptein. Die **gekose** kind is 'n meisie.

Die kind **sluit** sy oë.

Hy luister met **geslote** oë na die musiek.

Kom ons oefen 'n paar sinne

1. Die (sing) meisie staan op die verhoog.
2. Die (streep) rugbytrui is vuil.
3. Sy maak kaartjies van (vou) papier.
4. Die (dans) ballerinas het pienk strikke in hulle hare.
5. Die boek was (verbaas) goed.

1. Die **singende** meisie staan op die verhoog.
2. Die **gestreepte** rugbytrui is vuil.
3. Sy maak kaartjies van **gevoude** papier.
4. Die **dansende** ballerinas het pienk strikke in hulle hare.
5. Die boek was **verbasend** goed.